

คู่มือ : การจัดการเรียนรู้แบบ

Online Active Learning

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
(COVID-19)

ศูนย์จัดการเรียนรู้ Active Learning
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมของคนเปลี่ยนแปลงไป มีผลกระทบต่อมหาวิทยาลัยในหลายด้าน โดยเฉพาะการจัดการเรียน การสอน อาจารย์ไม่สามารถให้นักศึกษามาเรียนร่วมกันในห้อง และทำกิจกรรมร่วมกันได้ ทำให้ต้องหาวิธีการจัดการเรียนรู้และวิธีการประเมินผลในรูปแบบที่ไม่ต้องมาพบปะกันในห้องเรียน จึงเกิดการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนครั้งใหญ่ โดยการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์จะเข้ามาแทนที่การเรียนการสอนแบบเดิม ซึ่งเป็นสิ่งที่อาจารย์กำลังอยู่ในระหว่างการเรียนรู้และการฝึกทักษะการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ทางศูนย์จัดการเรียนรู้ Active Learning จึงจัดทำคู่มือการจัดการเรียนรู้แบบ Online Active Learning ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อาจารย์กับการจัดการเรียนรู้แบบ Online Active Learning

อาจารย์จะต้องออกแบบการเรียนรู้และมีการเตรียมตัว ดังนี้

1. ออกแบบสัดส่วนการเรียนรู้ของแต่ละวิชาตลอดทั้งภาคเรียนโดยแบ่งสัดส่วนเป็น 3 ส่วน คือ 1) ให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตัวเอง (Personalized Learning) 2) จัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online Learning) และ 3) นัดมาเรียนในห้องเรียน (Classroom Learning) การแบ่งสัดส่วนขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความเหมาะสมของแต่ละรายวิชา ตัวอย่างเช่น วิชาทั่วไปจัดสัดส่วนเป็น 1 : 3 : 1 หรือวิชาฝึกปฏิบัติ จัดสัดส่วนเป็น 1 : 1 : 3 หรืออื่น ๆ เป็นต้น มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตัวเอง จัดให้นักศึกษาได้มีทางเลือกในการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสนใจของตนเอง โดยอาจารย์จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1.1 เตรียมแหล่งเนื้อหาให้นักศึกษาเข้าถึงและใช้ศึกษาค้นคว้าได้ เช่น หนังสือ ตำรา บทความ โจทย์ปัญหา เอกสาร คลิปวิดีโอ

หรืออื่น ๆ เป็นต้น การเตรียมเนื้อหาให้มีมากกว่าสัดส่วนที่กำหนด เพื่อให้
นักศึกษาเลือกได้ตามความสนใจ

1.1.2 ตรวจสอบการเข้ามาศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา โดยการ
มอบหมายงาน บันทึกเก็บข้อมูลหรือวิธีอื่น ๆ

1.1.3 กำหนดให้การเรียนรู้ด้วยตนเองมีชิ้นงานเพื่อเป็นส่วน
หนึ่งของการประเมินผลระหว่างเรียน (Formative Assessment) ที่สามารถ
ให้เป็นคะแนนเก็บตามความเหมาะสม

1.2 การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ อาจารย์ศึกษา เรียนรู้
โปรแกรมออนไลน์ ฝึกฝนทักษะ ทดลองใช้จนเกิดความชำนาญ

1.3 การนัดมาเรียนในห้องเรียน โดยใช้กฎความปลอดภัย 3 ข้อ
คือ 1) กำหนดระยะห่าง 2) สวมหน้ากากอนามัย และ 3) ล้างมือให้สะอาด

2. ทำแผนการเรียนรู้แต่ละหัวข้อเรื่องของแต่ละสัปดาห์ในส่วนที่เป็น
ออนไลน์ให้พัฒนาเป็น Active Learning โดยการปรับแผนการเรียนรู้แบบ
Active Learning เดิมเป็นแผนการเรียนรู้แบบ Online Active Learning ซึ่ง
มี 4 องค์ประกอบ คือ

2.1 ประสบการณ์ทางตรงหรือทางอ้อม

2.2 การสะท้อน / อภิปราย

2.3 ความคิดรวบยอด

2.4 การประยุกต์ใช้

องค์ประกอบของ Online Active Learning ที่สามารถทำกิจกรรม
การสะท้อน/อภิปราย และการประยุกต์ใช้ ให้แบ่งเป็นกลุ่มเช่น กลุ่ม 3 - 4
คน (Buzzgroup) หรือกลุ่ม 5 - 6 คน (Small group) โดยใช้โปรแกรมออนไลน์
ที่นักศึกษาค้นเคยและมีอยู่แล้ว เช่น Line

ตัวอย่างแบบฟอร์มแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Online Active Learning

วิชา.....

สัปดาห์ที่.....

หัวข้อ

เรื่อง..... จำนวน

..... ชั่วโมง

วัตถุประสงค์

1).....(เช่น
ความรู้ / พุทธิพิสัย)

2).....(เช่น
ทักษะ / ทักษะพิสัย)

3).....(เช่น
เจตคติ / จิตพิสัย)

(เขียนวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าจะเน้นความรู้ หรือทักษะ หรือ
เจตคติ)

สาระสำคัญ

1).....
.....

.....
.....

2).....
.....

.....
.....

3).....
.....

.....
.....

แผนการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้			เวลา	
--------------------	--	--	------	--

	องค์ประกอบ	การแบ่งกลุ่ม (ถ้ามี)		สื่อการเรียนรู้

เกณฑ์การวัดและการประเมินผล(ให้นำกิจกรรมที่ให้นักศึกษาทำมาใช้ในการประเมินผลด้วย)

1).....

....

2).....

....

3)

.....

..

3. เรียนรู้และฝึกฝนการใช้โปรแกรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ เช่น Microsoft Team, Zoom, Google Hangouts Meet, Google Classroom, Webex, Facebook, หรือ Line เป็นต้น อาจารย์ต้องเลือกใช้โปรแกรมที่เหมาะสมและสะดวกกับการใช้งานของนักศึกษา ทดลองใช้โปรแกรม ฝึกฝนทักษะจนเกิดความชำนาญ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้นักศึกษาเกิดความสับสนในการใช้โปรแกรมที่หลากหลาย เนื่องจากมีอาจารย์ผู้สอนหลายคนหลายวิชามหาวิทยาลัยจึงขอแนะนำให้ใช้โปรแกรม Microsoft Team เป็นโปรแกรมหลัก

4. หาข้อมูลของนักศึกษา เบอร์โทรศัพท์หรืออีเมลจากหัวหน้าห้อง หรือจากอาจารย์ที่ปรึกษา และจัดตั้งกลุ่มวิชาที่สอน โดยใช้โปรแกรม

นไลน์ เช่น Line เพื่อใช้ในการติดต่อระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา นัดหมาย การเรียน และกำหนดวันส่งงาน

5. แจ้งให้นักศึกษาทุกคนติดตั้งโปรแกรมออนไลน์ และสอนการใช้ โปรแกรมออนไลน์ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ทดลองใช้จนเกิดความชำนาญ

6. กำหนดกติกาการเรียนรูแบบออนไลน์ร่วมกัน ตัวอย่างเช่น

6.1 ไม่เปิดโปรแกรมออนไลน์ขณะขับรถ, อยู่ในห้องน้ำ, อยู่ใน ห้องนอน หรือขณะทานข้าวให้นักศึกษาอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสม

6.2 เตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ ให้พร้อมและชาร์จแบตเตอรี่ให้เต็ม

6.3 ให้เปิดกล้องขณะออนไลน์ตลอดเพื่อจะได้เห็นหน้า สอบถาม และบันทึกการเรียนรูได้

6.4 อื่น ๆ

7. ดำเนินการจัดการเรียนรูแบบ Online Active Learning อาจารย์ เตรียมเนื้อหา สไลด์ที่จะขึ้นจอภาพแบบฝึกหัด โจทย์ปัญหาให้พร้อม ใน ระหว่างการเรียนรู มีกระตุ้นโดยการซักถาม ให้นักศึกษานำเสนอ มีโจทย์ให้ ทำ เป็นต้นทั้งนี้ให้ประสานการเรียนรูในกลุ่มใหญ่ผ่านโปรแกรมต่าง ๆ ส่วน กิจกรรมกลุ่มที่เน้น Active Learning โดยเฉพาะด้านการสะท้อน/อภิปราย และ/หรือการประยุกต์ใช้ให้ใช้กระบวนการกลุ่มผ่านโปรแกรมออนไลน์ เช่น Line

8. บันทึกการจัดการเรียนรูออนไลน์ไว้ทุกครั้ง เพื่อให้นักศึกษามา เรียนรู้และทบทวนในภายหลัง

9. ประเมินผลให้มีการเก็บคะแนนในระหว่างการจัดการเรียนรูแบบออนไลน์ เช่น ให้ประเมินความตั้งใจเรียนออนไลน์ และนำกิจกรรมการสะท้อน/ อภิปรายในกลุ่มย่อย หรือการประยุกต์ใช้ หรือ อื่น ๆ มาให้คะแนนเก็บ ระหว่างภาค เพื่อไปรวมกับคะแนนสอบปลายภาค

10. ติดตาม สอบถามนักศึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อจะได้ทราบปัญหา การใช้โปรแกรมออนไลน์ของนักศึกษา เช่น อุปกรณ์การเรียนไม่พร้อม ติดตามการเรียนไม่ทัน หรือปัญหาอื่น ๆ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการ ช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับนักศึกษา

นักศึกษาพร้อมเรียนรู้แบบ Online Active Learning

นักศึกษาต้องเตรียมความพร้อม ดังนี้

1. ลงโปรแกรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ให้ตรงกับที่อาจารย์กำหนด
2. เรียนรู้ ฝึกฝน ทดลองใช้โปรแกรมออนไลน์ เพื่อให้เกิดความชำนาญ
3. ทำตามกติกาเรียนรู้แบบออนไลน์ที่ตกลงร่วมกับอาจารย์
4. มีส่วนร่วมและมีความกระตือรือร้นในระหว่างการเรียนรู้แบบออนไลน์
5. มีวินัยในการเรียนรู้และส่งงานตามกำหนดเวลาทุกครั้ง
6. แจ้งอาจารย์ผู้สอนทันที เมื่อมีปัญหาในระหว่างเรียน เช่น ติดตามการเรียนรู้ไม่ทัน อุปกรณ์การเรียนมีปัญหา หรือ อื่น ๆ เป็นต้น

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) ในระดับสาขาวิชา คณะและมหาวิทยาลัย

สาขาวิชา: จัดวง PLC เดือนละครั้ง ในหัวข้อเรื่อง “ประสบการณ์การสอนแบบ Online Active Learning”

คณะ: จัดวง PLC เดือนละครั้งในหัวข้อเรื่อง “ประสบการณ์การสอนแบบ Online Active Learning”

มหาวิทยาลัย: จัดวง PLC ภาคเรียนละครั้ง ในหัวข้อเรื่อง “สรุปบทเรียนการสอนแบบ Online Active Learning”

ทางศูนย์จัดการเรียนรู้ Active Learning ขอขอบพระคุณ นายแพทย์ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ นายกสภามหาวิทยาลัย ที่ให้เกียรติเป็นวิทยากรกระบวนการ (Facilitator) ในวงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) เรื่อง “ประสบการณ์การสอนแบบ Online Active Learning” ขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช อธิการบดี และ ดร.เกรียงวุธ นิละคุปต์ คณบดีคณะครุศาสตร์ ซึ่งทั้งสามท่านได้ช่วยปรับปรุง แก้ไข คู่มือฉบับนี้ ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น หากท่านผู้อ่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทางศูนย์จัดการเรียนรู้ Active Learning มีความยินดีที่จะนำไปพัฒนาคู่มือให้ดียิ่งขึ้นต่อไป
